Prima instanță: Judecătoria Orhei sediul Rezina (jud. D.Cebanița)
Dosarul nr.2r-424/25 (2-25135364-03-2r-12112025)

CURTEA DE APEL NORD
Colegiul Civil şi de contencios administrativ
D E C I Z I E

29 decembrie 2025 **mun. Bălţi**

Completul de judecată în componența:
Preşedintele completului, judecător **Elena Grumeza**
Judecătorii **Natalia Costaș, Ivan Parii**

examinând, fără citarea părţilor, recursul declarat de avocatul Coban Igor în interesele lui Bocan Gheorghe,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Bocan Gheorghe către Vizir (Laur) Valentina privind declararea contractului valabil,

împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 25 septembrie 2025,-

a c o n s t a t a t :

Pretențiile reclamantului:

La 22.09.2025 avocatul Coban Igor în interesele lui Bocan Gheorghe a depus cerere de chemare în judecată către Vizir (Laur) Valentina privind declararea contractului valabil.

În motivarea cererii a invocat că la 25 aprilie 2000 între Bocan Gheorghe şi Laur (Vizir) Valentina a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare, prin care Bocan Gheorghe i-a achitat Valentinei Laur (Vizir) 1900 lei, iar dânsa s-a obligat să-i transmită lui Bocan Gheorghe dreptul de proprietate asupra terenului atribuit acesteia în baza titlului de proprietate nr. 790, eliberat în baza deciziei nr. 4 a primăriei satului Cruglic, r-nul Criuleni, din 27 noiembrie 1993.

Având în vedere că în conformitate cu legislaţia civilă în vigoare la momentul încheierii contractului, contractele de vânzare cumpărare a bunurilor imobile urmau a fi întocmite în formă autentică pentru a produce efecte juridice, acest fapt a fost sesizat de cet. Bocan Gheorghe abea la o dată ulterioară încheierii contractului, după ce deja acesta şi-a executat integral obligaţia corelativă de a-i transmite cet. Vizir (Laur) Valentina suma de 1 900 lei.

Pentru a-şi valorifica dreptul de proprietate asupra terenurilor achiziţionate la 25 aprilie 2000, cet.Bocan Gheorghe pe parcursul a mai multor ani a încercat de nenumărate ori să stabilească contact cu pârâta în vederea autentificării notariale a contractului încheiat, însă fără de succes.

La 11.08.2025 la adresa de domiciliu a pârâtei a fost expediată prin poşta terestră cu aviz de recepţie nr. ***** somaţie cu privire la autentificarea notarială a contractului din 25 aprilie 2000, prin care reclamantul prin intermediul avocatului a solicitat pârâtei: contactarea Avocatului Coban Igor (reprezentantul reclamantului) la nr. de tel. ***** sau e-mail: coban.igor@gmail.com în termen de maxim 7 zile de la recepţionarea prezentei cereri în vederea stabilirii unei şedinţe la notar pentru autentificarea contractului din 25 aprilie 2000, comunicând despre asumarea de către reclamant a cheltuielilor de autentificare notarială, fiind necesară doar prezenţa dumneaei. La fel, pârâta a fost atenţionată că în caz de eschivare de la autentificarea contractului pe cale notarială, reclamantul va fi nevoit să se adreseze în instanţa de judecată pentru a declara contractul valabil, cheltuielile judiciare urmând a fi încasate din contul pârâtei.

În baza avizului de recepţie nr.1244 ridicat de la oficiul poştal, constată că Vizir (Laur) Valentina a recepţionat somaţia la 20.08.2025, prin urmare, la data actuală s-a scurs aproape o lună de zile de la recepţionare, fără de a fi contactat în careva mod avocatul Coban Igor de către pârâtă.

Având în vedere că raportul juridic care stă la temelia prezentei acţiuni s-a constituit la data de 25 aprilie 2000, anume prin încheierea contractului de vânzare-cumpărare din 25 aprilie 2000, speţei îi este aplicabilă legea civilă în vigoare la data constituirii situaţiei juridice, Codul Civil nr. 81 din 26.12.1964.

Solicită Bocan Gheorghe declararea contractului din 25 aprilie 2000 valabil în baza art.49 Cod Civil în vigoare la acel moment; recunoaşterea dreptului de proprietate a cet. Bocan Gheorghe asupra cotei de teren atribuit Valentinei Vizir (Laur) în baza titlului de proprietate nr.790; compensarea cheltuielilor de judecată din contul pârâtei.

Poziţia instanţei:

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 25.09.2025 s-a refuzat în primirea cererii de chemare în judecată.

Solicitarea recurentului:

La 05.11.2025 avocatul Coban Igor în interesele lui Bocan Gheorghe, a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 25.09.2025, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii.

Argumentele părţilor:

În motivarea recursului s-a invocat că în circumstanţa în care instanţa a refuzat primirea cererii de chemare în judecată în temeiul lit.e) alin.(1) art.169 CPC (lipsa

capacităţii de folosinţă a pârâtului), reclamantul reţine că capacitatea de folosinţă procesuală nu trebuie apreciată ca fiind identică şi confundată cu capacitatea de folosinţă materială.

Recurentul constată că decesul persoanei fizice nu atrage automat încetarea capacităţii sale de folosinţă procesuală, or în privinţa ei, atât timp cât aceasta a participat la raportul juridic care stă la baza intentării procesului, poate fi intentat un proces civil cu ulterioara suspendare a procesului în temeiul prevăzut lit.a) alin. (1) art. 260 Cod Procedură Civilă, pentru determinarea şi atragerea printr-un mecanism procesual a succesorilor în drepturi a pârâtului defunct.

Instanţa nu judecă „împotriva defunctului", nici împotriva unor moştenitori încă inexistenţi procesual, ci împotriva unei mase distincte de bunuri care suportă, potrivit legii, răspunderea datoriilor şi a pretenţiilor legate de patrimoniul defunctului, printr-un organ de reprezentare desemnat. Aceasta protejează simetric atât terţii creditori, cât şi viitorii moştenitori, cărora li se conservă activul net, evitându-se litigii ulterioare inutile ori răspunderi personale nedrepte.

Consideră încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 25.09.2025 ca fiind una ilegală, or aceasta a fost emisă cu încălcări procesuale şi interpretare eronată a legii, aceasta fiind pasibilă de a fi casată integral, cu ulterioara transmiterii a cauzei spre rejudecare în prima instanţă la etapa de primire a cererii de chemare în judecată.

Aprecierea instanţei de recurs:

Verificând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu încheierea contestată şi normele legale relevante speţei, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Nord consideră pasibilă de respingere cererea de recurs din considerentele ce succed.

În speță se contestă încheierea instanței de judecată prin care s-a refuzat în primirea cererii de chemare în judecată în temeiul art.169 alin.1 lit.e) Codul de procedură civilă.

Potrivit art.169 alin.2 Codul de procedură civilă, încheierea poate fi atacată cu recurs.

Potrivit art.425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanţa de recurs denotă că copia încheierii din 25.09.2025 a fost recepționată de reprezentantul recurentului la 21.10.2025, fapt confirmat prin semnătura din avizul de recepție. Recursul a fost declarat la 05.11.2025, prin urmare, recursul este declarat în termenul legal stipulat la art.425 Cod procedură civilă.

Articolul 426 alin.3 Cod de procedură civilă prevede că recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza

copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

Potrivit art. 427 lit.a) CPC, instanţa de recurs, după ce judecă recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să menţină încheierea instanţei de fond.

Materialele cauzei denotă faptul, că la 22.09.2025 avocatul Coban Igor în interesele lui Bocan Gheorghe a depus cerere de chemare în judecată către Vizir (Laur) Valentina privind declararea contractului valabil.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 25.09.2025 s-a refuzat în primirea cererii de chemare în judecată în temeiul art.169 alin.1 lit.e) Cod de procedură civilă, care prevede că judecătorul refuză să primească cererea de chemare în judecată dacă: reclamantului şi/sau pîrîtului îi lipseşte capacitatea de folosinţă, cu excepţia cazurilor prevăzute la art. 59 alin. (2).

În argumentarea soluției instanța a motivat că pârâtei îi lipsește capacitatea de folosință, dânsa fiind decedată la *****.

La 05.11.2025 avocatul Coban Igor în interesele lui Bocan Gheorghe, a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 25.09.2025, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii.

Instanța de recurs notează că intentarea acţiunii civile - este o etapă de sine stătătoare a procesului civil, ce reprezintă prima şi o foarte importantă verigă din sistemul de acţiuni procesuale, care se înlocuiesc succesiv una pe alta şi asigură desfăşurarea procesului. Pentru a declanşa un proces civil în vederea apărării drepturilor civile încălcate sau contestate este necesar ca persoanele interesate să sesizeze instanţa de judecată competentă, acest fapt prezumând că activitatea instanţelor judecătoreşti se caracterizează prin faptul că ele nu pot începe activitatea lor decât pe baza unor cereri, înaintate de cei interesaţi în vederea apărării drepturilor încălcate sau contestate.

În conformitate cu prevederile art.166 alin.1 Cod de procedură civilă, oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenţei sau inexistenţei unui drept trebuie să depună în instanţa competentă o cerere de chemare în judecată. Cererea de chemare în judecată este actul procedural scris, întocmit în conformitate cu legislaţia procesual civilă, prin care reclamantul investește instanţa de judecată cu o pretenţie civilă. Adică, cererea de chemare în judecată constituie primul dintr-o serie întreagă de acte şi forme procesuale prin intermediul căreia acţiunea civilă este pusă în mişcare şi susţinută pînă la completa ei epuizare.

Pentru a fi intentat un proces civil nu este suficient numai actul depunerii cererii de chemare în judecată în instanţa de judecată, ci este nevoie să fie soluţionată şi chestiunea cu privire la primirea cererii de chemare în judecată în conformitate cu prevederile legale. Chiar dacă persoana interesată dispune de dreptul de a declanşa un proces civil este

necesară şi importantă verificarea tuturor condiţiilor de exercitare a acestui drept prevăzute de legislaţia procedurală. Judecătorul va întreprinde un şir de acţiuni procedurale în acest sens, avîndu-se în vedere faptul că de corectitudinea şi succesivitatea acestor acţiuni, în faza intentării procesului civil, depinde în mare măsură cum va fi asigurată persoanei interesate apărarea dreptului civil încălcat.

La primirea cererii de chemare în judecată, potrivit art.168 alin.2) Cod de procedură civilă, judecătorul urmează să verifice dacă aceasta întruneşte exigenţele prevăzute de lege.

Astfel, legislaţia procedurală, prin prisma art.166, 169, 170 Cod de procedură civilă, instituie anumite cerinţe pentru realizarea dreptului la acţiune, adică pentru intentarea unui proces civil: respectarea formei şi cuprinsului cererii de chemare în judecată; adresarea cererii în instanţa competentă să judece cauza; dispunerea de capacitatea de exerciţiu a drepturilor procedurale civile; respectarea procedurii de soluţionare prealabilă a litigiului pe cale extrajudiciară, dacă pentru un astfel de litigiu îndeplinirea acestei proceduri este prevăzută de lege sau de contractul părţilor; legalizarea împuternicirilor reprezentantului de a porni şi susţine procesul în modul stabilit de lege; achitarea taxei de stat, etc. Nerespectarea cerinţelor prevăzute de lege întru realizarea dreptului la acţiune poate duce la anumite consecinţe juridice.

Articolul 5 Cod de procedură civilă prevede că

(1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Articolul 32 alin.1 Cod de procedură civilă stipulează că nimeni nu poate fi lipsit, fără consimţămîntul său, de dreptul la judecarea cauzei sale de către o instanţă sau de judecătorii în a căror competenţă cauza respectivă este dată prin lege, cu excepţia cazurilor expres stabilite de prezentul cod.

Conform art.59 Cod de procedură civilă,

(1) Parte în proces (reclamant sau pîrît) poate fi orice persoană fizică sau juridică prezumată, la momentul intentării procesului, ca subiect al raportului material litigios.

În conformitate cu dispoziţile art.57 Cod de procedură civilă ,

(1) Capacitatea de a avea drepturi şi obligaţii procedurale civile (capacitatea de folosinţă a drepturilor procedurale civile) este recunoscută în măsură egală tuturor persoanelor fizice şi organizaţiilor care se bucură, conform legii, de dreptul adresării în judecată pentru apărarea drepturilor, libertăţilor şi intereselor lor legitime.

(2) Lipsa capacităţii procesuale de folosinţă poate fi invocată în orice fază a procesului. Actele de procedură îndeplinite de persoana lipsită de capacitatea de folosinţă sînt nule.

Conform art. 24 alin. (2) Cod civil, capacitatea de folosință a persoanei fizice apare în momentul nașterii și încetează o dată cu moartea.

Completul de judecată notează că capacitatea de folosinţă a persoanei fizice e legată de existenţa fiinţei umane şi constituie o calitate a oricărei persoane de a fi subiect de drept, titular de drepturi şi obligaţii civile. Capacitatea de folosinţă este definită ca aptitudinea persoanei fizice de a avea drepturi şi obligaţii civile, ceea ce constituie condiţie necesară pentru a fi participant la diferite raporturi juridice.

Prin urmare, capacitatea de folosinţă începe la data naşterii persoanei fizice, care se dovedeşte cu actul de stare civilă - certificatul de naştere şi încetează odată cu moartea acesteia. Fiind un atribut inerent fiinţei umane este firesc ca capacitatea de folosinţă să fie acordată chiar de la naştere şi să fie indisolubil legată de existenţa acesteia. Capacitatea de folosinţă a persoanei fizice încetează o dată cu moartea acesteia.

Potrivit datelor Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD), care sunt preluate din Registrul de Stat al Agenției Servicii Publice, la introducerea IDNP-ului pârâtei Vizir (Laur) Valentina, se constată că aceasta este decedată la *****.

Prin urmare odată cu decesul pârâtei, capacitatea de folosinţă a acesteia a încetat şi de aceea dânsa nu poate fi participant la diferite raporturi juridice.

Nu pot fi reținute argumentele recurentului privind aplicabilitatea speței date a dispozițiilor art.2412-2417 Cod civil, or, pe lângă faptul că aceste norme reglementează custodia masei succesorale, e de menționat faptul că procedura se realizează de notar în situația în care mai întâi de toate se stabilește existența masei succesorale și eventualii moștenitori ai masei.

În speță, însă recurentul dorește transpunerea obligațiilor notarului pe seama instanței de judecată, fapt ce nu este legal.

Astfel, acțiunea este formulată împotriva unei persoane decedate, deci căreia îi lipsește capacitatea de folosinţă. Aici fiind remarcabil faptul că la momentul înaintării acțiunii persoana era deja decedată, evenimentul nefiind survenit în timpul procesului, caz în care, instanța ar putea să suspende procesul în vederea stabilirii succesorilor. La caz însă, la etapa primirii acțiunii, în situația în care se stabilește decesul părții în proces, legiuitorul a prevăzut expres reglementarea unor asemenea situații prin aplicarea procedeului de refuz în primirea cererii de chemare în judecată.

În conformitate cu dispozițiile art.169 alin.3 Codul de procedură civilă, refuzul judecătorului de a primi cererea de chemare în judecată exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiaşi reclamant, cu aceeaşi acţiune împotriva aceluiaşi pîrît, cu acelaşi obiect şi aceleaşi temeiuri.

Distinct de cele enunțate, completul de judecată conchide de a respinge recursul declarat de avocatul Coban Igor în interesele lui Bocan Gheorghe, cu menținerea încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 25.09.2025.

Conform art.428 alin.1 Cod de procedură civilă, decizia instanţei de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămîne irevocabilă din momentul emiterii.

Conducându-se de dispozițiile art.427 lit.a) Cod de procedură civilă, completul de judecată al Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Nord ,-

d e c i d e :

Respinge recursul declarat de avocatul Coban Igor în interesele lui Bocan Gheorghe.

Menține încheierea Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 25 septembrie 2025, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Bocan Gheorghe către Vizir (Laur) Valentina privind declararea contractului valabil.

Decizia este irevocabilă de la emitere.

Preşedintele completului, judecător **Elena Grumeza**

Judecătorii **Natalia Costaș** **Ivan Parii**